

SKANDINAVIENS STJERNE

ORGAN FOR JESU KRISTI KIRKE AF SIDSTE DAGES HELLIGE

HIMLENE FORKYNDER GUDS HERLIGHED

NUMMER 6 15. MARTS 1920 69. AARGANG

TEMPLET I NAUVOO.

Efter James Talmadge: The house of the Lord.

Efter deres Uddrivelse fra Missouri vendte de landflygtige Mormoner deres Ansigt mod Øst, gik over Mississippi og nedsatte sig i og omkring den lille og ubetydelige By Commerce i Hancock County i Illinois. Folket viste igen deres vidunderlige Evne til at rejse sig med fornyede Kræfter, og uden Toven tog de fat paa at bygge nye Hjem og et Tempel. Først i Juni 1839 var Husene under Bygning, og snart var Landsbyen forvandlet til en Stad. Denne deres nye Boplads gav de Hellige Navnet: Nauvoo, hvilket for dem betod alt, hvad Navnet »Den skønne Stad« udtrykte. Den laa kun nogle faa mile fra Quincy ved en Slyngning af den majestætiske Flod, der omgav den med Vand paa de tre Sider. Den syntes at hvile lunt og godt i »Vandenes Faders« mægtige Arm.

Den bedste og mest passende Plads inden for Stadens Omraade blev som bestemt udvalgt, købt og lagt ud til Tempelgrund. Hjørnestenene blev lagt den 6. April 1841 — den Dag, da Kirken gik ind i det tolvte Aar af sit møjsomme, men dog sejrrige Løb. Den sydøstlige Hjørnesten blev anbragt paa sin Plads under direkte Tilsyn af det første Præsidentskab, og over den udtalte Præsidenten følgende Velsignelse:

»Denne Hjørnesten er nu ved det første Præsidentskabs Repræsentation behørig nedlagt til Ære for den store Gud, og maa den blive der, til den ganske Bygning er fuldendt, og

maa denne blive fuldendt hurtigt, at de Hellige maa have et Sted til at tilbede Gud, og at Menneskenes Søn maa have et Sted, hvortil han kan hælde sit Hoved.«

Sidney Rigdon, Medlem af det første Præsidentskab, udtalte derpaa følgende:

»Maa de, der er beskæftiget med at rejse dette Hus, blive bevaret for alt ondt, medens de arbejder paa dets Opførelse, indtil alt er fuldendt i Faderens, Sønnens og den Helligaands Navn. Saaledes ske det. Amen.«

Efter et Ophold paa en Time samledes Folket igen, og de øvrige Hjørnestene blev lagt i den gengivne Orden.

Nauvoo Tempel blev bygget af Folket, som frivilligt ydede baade Tiende, Pengebidrag og Arbejde. Største Delen af Arbejdet blev udført af Mænd, der ydede Tiende i Form af Tid og gav deres Arbejdskraft i det mindste een Dag af hver ti til Arbejdet paa Templet.

Arbejdet skred langsomt frem, men uden nogen bemærkelsesværdig Afbrydelse, og denne Kendsgerning er overraskende, naar man tager de mange ugunstige Forhold i Betragtning. De Hellige havde kun faaet foreløbig Pusterum for Forfølgelsen, og som Templet rejste sig, tiltog Modstanden.

Hvad Templet angik, var Interessen blevet vakt og Energien opflammet gennem en Aabenbaring, ved hvilken Herren havde kundgjort sin Villie og den himmelske Lovs Forholdsregler med Hensyn til Daab for de døde.

Man vil erindre, at der ingen Foranstaltninger var truffet til Udførelsen af denne Ceremoni i Kirtlands Tempel, thi da denne Bygning blev rejst, var der intet vedrørende dette blevet aabenbaret i vore Tider. Den 19. Januar i Aaret 1841 havde Herren talt gennem Profeten og klargjort Nødvendigheden af et helligt Hus med dets Døbefont i særlig Grad til Fordel for de døde. Saa ivrige var de Hellige efter at udføre Arbejdet for deres døde, at før Templets Mure endnu var ret meget hævet over Grunden, var Arbejdet med at udføre en Font allerede i fuld Gang. Den 8. November 1841 var Fonten færdig til Indvielse, og denne Ceremoni blev udført af Præsidenten selv.

Saaledes var, længe før Templets Fuldendelse, Arbejdet med at udføre Ordinancer i fuld Gang inden for dets Mure. Fonten var omgivet af en foreløbig Mur.

En Beskrivelse fra Joseph Smiths Haand følger:

»Døbefonten er beliggende i Midten af Kælderetagen under Templets Hovedhal. Den er bygget af Fyrretræ, oval i Form, sejsten Fod lang fra Øst til Vest og tolv Fod bred, syv Fod høj fra Grunden, Bassinet fire Fod dybt. Siderne er prydet med smukt Billedskærerarbejde i antik Stil. En Trappe med

TEMPLET I NAUVOO.

NAUVOOS TEMPEL.

Nauvoo Tempel, bygget i Nauvoo i Staten Illinois, var det andet Tempel, der blev opfort i denne Uddeling. Det blev paabegyndt i Aaret 1841 og fuldendt i 1846. I det blev for første Gang i vore Tider forfærdiget et Dobefont til Daab for de døde.

Paa Grund af religios Intolerance og voldsomme Forfølgelser var en almindelig Udvandring af Folket begyndt, før Templet blev fuldendt, — døg ikke for mange havde modtaget deres Velsignelser og Begavelser deri. Længe før Bygningen blev indviet som et hele, var visse Dele af Templet blevet indviet til at udfore Ordinancer.

I Aaret 1848 blev Templet delvis odelagt af Ild, og i 1850 blev Ruinerne af Murene omstyrtet af en Tornado.

Gelænder fører paa den nordlige og den sydlige Side op paa og ned i Bassinet.

Fonten hviler paa tolv Okser, fire paa hver Side og to ved hver Ende, med Hovederne, Skuldrene og Forbenene uden for Fonten. De er udskaarne af sammenlimede Fyrreplanker og modelerede efter den smukkeste femaarige Tyr, der var at finde i Landet, og de er et udmærket Billede af Originalen. Hornene blev formede efter de mest fuldkomne Horn, der kunde opdrives.

Okserne og den ornamentale Udsmykning af Fonten blev udskaaret af Ældste Elijah Fordham fra New York, og Arbejdet tog otte Maaneder. Fonten blev omgivet af en foreløbig Bindingsværksbygning, saa lav, at Tømmeret til Templets første Etage blev lagt oven over den. Vandet skaffedes fra en tredive Fod dyb Brønd i den østlige Ende af Kælderetagen.«

Foruden Daabsværelset blev andre Dele af Templet indrettet til foreløbig Afbenyttelse, medens der endnu arbejdedes paa Murene, og Søndag den 30. Oktober 1842 blev der afholdt en almindelig Forsamling deri. Dette nævnes som det første Møde, der blev holdt i Templet. Senere afholdtes andre Møder i den ufuldendte Bygning, og til Trods for den voldsomme Modstand fra Fjender ude fra, og til Trods for den endnu større Hindring, der opstod ved den apostatiske Aand, der lagdes for Dagen af nogle inden for Kirken, skred Arbejdet mægtigt frem.

Det blev ikke Joseph Smith, Profeten, eller Hyrum Smith, en Gang Raadgiver i det første Præsidentskab og senere Kirkens Patriark, tilladt at leve og se Bygningens Fuldendelse. Den 27. Juni 1844 faldt disse Guds Mænd som Ofre for Snigmorderes Kugler i Karthage i Illinois. Hvor tungt et Slag og hvor grusom en Sorg end de Hellige modtog ved deres Lederes Martyrdød, viste det næppe nogen paaviselig Standsning i Kirkens Arbejde. To Uger efter den frygtelige Begivenhed blev Arbejdet paa Templet genoptaget, og fra den Tid indtil Arbejdets Fuldendelse blev der taget fat med voksende Kraft og Bestemthed. Faa Maaneder før sin Martyrdød havde Patriarken Hyrum Smith, der var Medlem af Tempel-Komiteen, henvendt et Opraab til Kvinderne i Kirken og bedt dem om et ugentlig Bidrag af en Cent til Brug ved Køb af Materialer, særlig Glas og Søm, til Templet. Der skrives, »at der viste sig snart en stor Iver blandt Søstrene efter at betale deres Skærv, og næsten alle betalte et Aars Bidrag paa Forhaand.«

Kirkens Arkiver for Aarene 1844—45 indeholder Hentydninger til Arbejdets Fremgang.

Den 24. Maj 1845 blev Topstenen lagt under en betagende Ceremoni under Ledelse af Brigham Young og andre Med-

lemmer af de tolv Apostles Raad. Efter at Topstenen var behorig lagt, sagde Præsidenten:

»Den sidste Sten er lagt paa Templet, og jeg beder den Almægtige i Jesu Navn at beskytte os paa dette Sted og opholde os, til Templet er fuldendt, og vi alle har faaet vore Begavelser.«

Saa fulgte det hojtidelige og hellige Raab: »Hosianna! Hosianna! Til Gud og Lammet! Amen og Amen!« Dette blev gentaget anden og tredie Gang, og til Slutning sagde Præsidenten:

»Lad det ske saaledes Herre du Almægtige.«

TALE AF ÆLDSTE O. F. WHITNEY.

Dette Værk er enten et af de storste Bedragerier under Solen, eller ogsaa er det et af de betydningsfuldeste Foretagender, som Gud nogensinde begyndte blandt den menneskelige Familie. De Hellige burde vide med Vished, hvilken af disse to Slutninger er den rette; der skulde ikke findes nogen Mellemting for dem med Hensyn til disse to Yderligheder. De burde ikke give sig tilfreds, forinden de vidste, enten dette var Guds store Værk, det magelose og forunderlige Værk, som er omtalt af Profeterne, eller det er et Bedrageri, en Forblindelse og Snare for at fange og vildlede Menneskene. Det er en hojtidelig Forpligtelse, som paahviler de Hellige saa vel som Verden, at undersoge Evangeliets Bevisgrunde og overbevise sig om, enten det ene eller det andet er Tilfældet; thi enhver kan være sikker paa, at dersom dette er Guds Værk, saa kan man hverken staa sig ved at foragte eller stride imod det, ikke en Gang at lade det være upaaagtet, skont dette vilde være bedre end at stride imod det. Dersom det er Guds Værk, saa kan Menneskene ikke tilintetgore det, men dersom det er af Mennesker, vil det forgaa af sig selv. Der maa være Overensstemmelse mellem vor Bekendelse og vor Vandel, en levende Tro, ellers er vi uskikket til at gennemfore et saadant Værk.

Der siges, at de forste Nybyggere i Ny England (den østlige Del af De forenede Stater) undertiden narrede Indianerne, naar de handlede med dem, og saaledes paa en bedragerisk Maade kom i Besiddelse af deres Fædres Land. Indianerne var saaledes meget forundret over Krudtets og Skydevaabnenes Virkninger, og i Betragtning af disses Fortrin onskede de ogsaa at lære Brugen af dem. Nogle Nybyggere solgte dem Krudt til meget hoje Priser og fortalte dem, at naar de vilde saa det i Jorden, saa vilde det vokse og bære

Frugt ligesom andet Fro. Indianerne troede det og plantede det formodede Fro, Krudtet, men hostede naturligvis intet, fordi deres Tro ikke var grundet paa Sandhed; den kunde derfor ikke formaa Himlen til at virkeliggore deres Forventninger. Der er saaledes mange Slags Tro, og det bliver vor Pligt at sætte os i Besiddelse af den rette Tro, den, som vil frelse os.

Ingen fornuftig tænkende Mand kan tvivle om, at Millioner af Guds Born baade lever og dor i den Tanke, at deres Tro er den rette, skont deres Læresystemer har været vidt forskellige, saa kan der ikke være Tvivl om, at der blandt dem alle fandtes Mennesker, som oprigtigt troede paa dem. De Hellige indrommer, at der er en Del Sandhed i alle Religions-Systemer, som derfor vil forbedre Menneskene og vedligeholde Troen paa et hojeste Væsen, thi Mennesket bor tro og ikke tvivle. Tvivl er en Forræder, som odelægger Menneskets Sjæl. De Mænd, som har været fremragende i Verden, har troet paa Gud og ikke tvivlet. Gud har sagt: »Alle Ting er muligt for den, som tror«, men han har ikke givet nogen Forjættelse til den, som tvivler. Gud respekterer den oprigtige religiose Tro hos enhver af sine Skabninger. Kan vi antage, at han fordommer den uvidende Hinduer, som i Oprigtighed bojer sig for Afguden af Træ og Sten? Fornuften, Barmhjertigheden og Retfærdigheden svarer Nej! Den værste Slags Afgudsdyrkelse er at tilbede det, som vi ikke tro paa, eller paa Skromt gore noget, som vi ikke mener i Virkeligheden. Gud finder Behag i og respekterer et ærligt Hjerte, lad det banke i en Kristens eller Afgudsdyrkers Bryst; han afskyr i hojeste Grad den hyklerske Kristen eller Sidste Dages Hellig, som gor Paastand om at være Kristi Efterfolger, som paastaar at være fyldt med Kærlighed til Gud og dog i sine Gerninger viser, at han er uværdig til det Navn, han gaar under. Den Sidste Dages Hellig, som bekender sig at være en Efterfolger af Jesus af Nazareth, men alligevel vil boje sig for Mammon eller viser, at han elsker Vellyst mere, end han elsker Gud, er meget mere uværdig i Herrens Øjne end den ærlige Hinduer, som i Oprigtighed bojer sig for sin Afgud af Træ og Sten, og samme Kontrast kan paavises mellem dem og den Kristne, som lægger Planer for at skade sine Medmennesker, eller nærer Had mod nogen Sjæl, som Jesus dode for at frelse.

Digteren siger:

»Fra alle Sjælens Tanke-Hoje
Dyrk Gud, som han dig staar for Øje.«

Det er umuligt for et Menneske at være i Besiddelse af ædle Folelser, naar han aldeles er uden Guds Aand; thi i disse Indskydelser er Guds Aands Bestræbelser for at bringe den Sjæl tilbage til sin Skaber. Naar Guds Aand unddrages Mennesket, har det ingen Tilbojelighed til det gode; den guddommelige Natur, som er i dem, udslukkes, og de tager ikke mere Hensyn til Sommelighed, Retfærdighed, Barmhjertighed eller Sandhed, og Resultatet bliver deres Ødelæggelse, saaledes som det skete med Nephiterne i gamle Dage. De begyndte at odelægge hverandre indbyrdes og holdt ikke op, for en af Jordens ædleste Menneske-Racer udryddedes og sank ned i Forglemmelsens Dyb, og kun ved deres efterladte Ruiner ligesom taler til os ud af Stovet, medens deres Optegnelser blev forbeholdt Nutidens Profeter at drage frem for Lyset. Saaledes er Menneskets Endeligt, naar han bliver overladt til sig selv.

Vi har ogsaa Eksempler paa Mennesker, som har været under den Helligaands Indflydelse, og paa hvilke store Ting de derved blev sat i Stand til at udfore. Eksempler af denne Slags findes spredt ligesom Juveler gennem de hensvundne Tidsaldre. Hvem kan tvivle om, at saadanne Mænd som Abraham, Moses og andre aandelige Kæmper, der stod ligesom Fyrtaarne paa Livets Kyst og sendte deres Lys formedelst deres heltemodige Eksempel ud blandt deres Medmennesker, var i Besiddelse af en hojere Magt end den blot menneskelige. Kunde nogen nuomstunder udfore saadanne Gerninger, uden at den samme Kraft ledsagede dem? Vilde nogen Mand nu til Dags ofre sin Son paa Alteret, saaledes som Abraham gjorde, uden at Gud styrkede ham? Findes der Mennesker, som kunde gore det, uden at de har den fuldkomneste Tro paa Gud? Kan Mennesket gore Krav paa Æren for saadanne Gerninger? Nej, Gud vil udfore sin egen Gerning, og Kodet kan ikke rose sig i hans Nærværelse. Hvad kunde formaa en hebræisk Yngling som David, der af sin egen Fader blev ansét for uværdig til at fremstilles for Profeten, da denne var kommen for at salve Israels fremtidige Konge, til at træde frem og mode Philisternes Kæmpe i aaben Kamp. Hvad andet end Guds Kraft kunde styrke ham og bringe ham til at staa uden Frygt i Israels Guds Navn, naar al Israel skælvede. Dette gjorde David dog ikke i sin egen Styrke, men ved Guds Kraft, paa det han maatte have Æren. Hundrede Mand kunde gerne have gaaet ud imod Philisteren og være faldet for hans Sværd, om ikke den Kraft ledsagede dem. Saadan en Daad kan Mennesket udfore ved Himmelens Bistand, men der udfordres virksom levende Tro for at opnaa den.

Naar Mænd handler i Israels Guds Navn, skal de være visse paa, at han har sendt dem. De maa have en Tro, som er urokkelig. Ingen kan staa sig imod et Folk, som Herren er med, men dersom han ikke er med dem, saa maa de bukke under. Han virker med alle Mennesker i Forhold til deres Tro. Da Jesus besogte Nephiterne, sagde han til dem, at han kom fra Jerusalem, hvor han havde været korsfæstet og havde fortalt sine Disciple, at han havde andre Faar, som ikke var af denne Sti, men som ogsaa skulde hore hans Rost; men de forstod ham ikke. Han sagde, at de troede, han mente Hedningerne, skont han aldrig sagde, at han vilde vise sig for Hedningerne. Disciplene i Jerusalem kunde ikke forstaa ham paa Grund af deres Vantro. I det nye Testamente finder vi, at Jesus veg bort fra visse Egne og gjorde ikke mange kraftige Gerninger paa Grund af deres Vantro.

Gud virker med Folket i Forhold til deres Tro. Sodoma og Gomorrah var ikke mere skyldige til Fordommelse, end dette Folk vilde være, dersom deres Tro ikke var bedre end Indbyggernes i hine gamle Stæder; men de Hellige har den Forjættelse, at deres Tro vil vedvare. Forsikringen bestaar i det Lofte, at »dette Rige ikke skal fordærves evindeligen, ej heller gives til et andet Folk«. Den Tro, som de oprigtige og ydmyge Hellige besidder, vil bringe dem Forlosning. Den frelsende Kraft maa findes indvortes. Solen paa Himlen og Vædsken i Jorden vil bidrage til Træets Udvikling, men kan ikke meddele det Livskraft, hvis det ikke har den i sig. Skolelæreren kan ikke give Barnet Fornuft, han kan kun uddanne det. Solen kan gerne forbrænde et dodt Træs Grene med sine Straaler og Vandet drukne Rodderne, og dog vil det forblive dodt.

Guds Værk er visselig lige saa fuldkomment i sin Organisation som Træet. Hans Rige har i sig al den Livskraft, som er nodvendig for dets Bestaaende. Naar han vender sig bort fra en Gerning, saa ophorer det med at være hans Værk og vil forgaa. Alt Menneskeværk vil forgaa; thi Mennesket selv vil forgaa og kan ikke frembringe noget mere fuldkomment, end det selv er, men Gud, som er evig, frembringer det, som er evigt. Liv frembringer Liv.

Hvorfor tror de Hellige, at alle Religions-Systemer har nogen Sandhed i sig? Fordi de tror, at alle Systemer, eller rettere Sandheden som er i dem, er en Gang bleven brækket af fra det rigtige System. Alt det Lys, som de besidder, er udgaaet fra den samme Kilde, ligesom Lyset i denne Byning kommer fra Solen; det maa undertiden trænge sig igennem Dunster eller Skyer og muligvis blive fordunklet, men alt Lys kommer oprindelig fra Lysets Kilde. Hele Naturen lærer os denne Sandhed. Regndraaberne, som falder paa Bakkerne,

finder tilsidst tilbage til Havet, hvorfra de oprindelig kom.

De havde en Kilde — et Udspring. Saaledes er det ogsaa med Mennesket; det kom fra Gud, og naar det er værdigt, vender det tilbage til ham.

Dette Evangelium er ikke dannet af Mennesker, det er Guds Værk. Man kalder det »Mormonisme« nu, »Kristendom« i Fortiden, eller hvad Navn man vil kalde det i Fremtiden, saa er det dog Guds Sandhed. Enten man latterliggør det eller spotter og bagvasker det, eller man skamskænder det og bedækker det med Øgenavne, saa er dog alt dette kun som Støv og Spindelvæv, der vel kan fordunkle Juvélens Glans for nærværende, men ikke forringe dens virkelige Værdi. Det er Jesu Kristi Evangelium med Frelse for alle Mennesker i Forhold til deres Tro og Gerninger. Den eneste Grund, hvorfor nogle i den store Fremtid vil nyde en Herlighed som Solens Glans, andre som Maanens og atter andre som Stjernernes Glans, er fordi der er saa stor Forskel paa Menneskenes Gerninger; thi eftersom der er Forskel paa Arbejde, er der ogsaa Forskel paa Belønning. Dette er i Overensstemmelse med sand Filosofi, sand Videnskab og sand Religion. Menneskene kan være uretfærdige og partiske og har sine særlige begunstigede, som bliver overøst med Gaver, som de ikke har fortjent, men Gud er fuldkommen og handler i Retfærdighed mod alle. En Sjæl er lige saa dyrebar for ham som en anden, naar de tjener ham lige oprigtigt. Adam kendte Evangeliet, Abraham kendte det, og Moses kendte det og vilde have helliggjort Israel, dersom Folket havde vist sig værdigt dertil, men ikke en Gang mægtige Undergerninger kunde overbevise dem. De kunde ikke beholde Evangeliet hos dem, fordi deres Tro ikke var stærk nok. Kristus bragte det samme Evangelium, som havde frelst Adam, Abraham, Moses og andre; han udrakte atter sin Arm med Barmhjertighed til sin ulydige Familie og drog den kun tilbage, fordi Menneskene vendte sig fra ham.

Gud har gengivet Evangeliet i de sidste Dage. Denne Erklæring bliver gjort i al Ydmyghed og Alvorlighed. Den Almægtige har oprejst en stor Profet, hvem Menneskene kalder Joseph Smith, men hvem Gud uden Tvivl kender under et andet Navn, som er lige saa helligt som de himmelske Navne, som Moses og Abraham nu har. Menneskene vil i Almindelighed foragte ham, ligesom Jøderne foragtede »Tømmermanden Josefs Søn«. De burde ikke have bekymret sig saa meget om hans Navn paa Jorden, men tænkt mere paa hans Navn og Myndighed i Himmelen. Det er af større Vigtighed at faa at vide, om Gud har sendt en Mand, end at bryde sig om hans Navn eller hans Familie. Den vigtige Betydning ligger ikke i det Navn, han har, hvor mange Penge han har,

eller hvilken Stilling han indtager i Samfundet, men i Afgørelsen af det Spørgsmaal: Har Gud sendt ham eller ikke? Er han Guds eller Djævelens Tjener? Dersom han er Guds Tjener, da skylder Verden ham Ære og Agtelse, men dersom han ikke er det, da er det bedst, at Verden faar det at vide jo for jo hellere. Dersom Joseph ikke var sendt af Gud, da er vi visselig nogle Daarer, men dersom han var sendt af Gud, og dette er Guds Værk, som aldrig skal gaa til Grunde, da kan vi ikke være varsomme nok i vor Vandel, kan ikke elske disse Principper for hojt eller arbejde for vedholdende for deres Fremme. De er værd alt, hvad der fordres af os. Jeg ved, saa vist som jeg lever, at de er sande, og jeg siger i Jesu Kristi Navn, at om I vil tro paa Gud, omvende eder fra eders Synder og blive dobt og derefter modtage den Helligaand, skal I erholde samme Vidnesbyrd, som jeg har. Dette siger jeg til dem, som ikke allerede er i Besiddelse af det.

Til dem, som allerede har denne Kundskab, siger jeg: Gud velsigne eder og styrke eders Vidnesbyrd; thi den Dag vil komme, da alle, som ikke med Vished ved, at dette Værk er Sandhed, ikke vil kunne bestaa. Amen!

CAMILLE FLAMMARION: VERDENS UNDERGANG.

(Fortsat.)

III.

Teologerne omkring os lærer — tvært imod alle Fornuftens og Naturens Love — Love, der er ligesaa uforanderlige som Gud selv, — at Jorden er skabt ved Guds Ord *af Intet* og skal igen *tilintetgøres.* Begge Dele er lige umuligt. Flammarion udtrykker i det efterfolgende paa udmærket Maade netop de Sidste Dages Helliges Opfattelse af dette Punkt, netop den Lærdom, som Joseph Smith tværtimod alle sin Tids Teologer fremsatte, og som er i Overensstemmelse med den sunde Fornuft, med Videnskaben og med den mest fremskredne moderne Filosofi.

IV.

Flammarion skriver:

»*Det er umuligt at tænke sig nogen Begrænsning af Stoffets Udstrækning.* (Fremhævelsen er foretaget af os og bedes læst i Sammenhæng med den Fremhævelse, der kommer senere.) Hvor vi vender os hen, har vi for os gennem det uendelige Rum en uudtømmelig Kilde til den hvilende Energis Omsætning i sanselig Bevægelse og derfra i Varme og andre

Kraftytringer —; det er ikke en simpel Mekanisme, der gaar som et optrukket Urværk og tilsidst løber ud for bestandig.«

»Universets Fremtid og dets Fortid er Et. Kunde en eller anden Dag i Tiden hidføre dets Ende, vilde denne Dag forlængst være indtruffet, og vi vilde ikke sidde her og drøfte dens Mulighed.«

»Det er kun fordi vore Fatteevner er anlagt paa endelige Forhold, at vi fristes til at tillægge alle Ting en Begyndelse og en Slutning. Vi forstaar ikke, at der kan eksistere en absolut endeløs Række Omdannelser saavel i Fortiden som i Fremtiden, eller at materielle Kombinationer i aldrig standset Rækkefølge kan føre fra Planeten til Sole, fra Sole til .... Stjerneuniverser af endnu højere Orden etc. etc. Og dog har vi jo hver Dag Himmelhvælvingen for os som et Billede paa Uendeligheden. Men skønt vi hverken kan fatte Rummets eller Tidens Uendelighed, er vi dog næsten endnu mindre i Stand til at tænke os en hvilken som helst Grænse for Rummet eller Tiden; vor Tanke sætter med et Spring over Grænsen og vedbliver sit Løb — den kan ikke rumme det tomme Intet. Lad os gennemfare Rummet i hvilken som helst Retning fra nu af og til evig Tid, aldrig vil vi naa dets Ende, lad os i Tanken udmale os en nok saa lang Følgerække af Begivenheder — altid vil der vokse nye Muligheder frem af Tidens Skød.«

»I absolut Forstand burde vi uden Tvivl hverken tale om »Rum« eller »Tid«, men kun om »Uendelighed« og »Evighed«. Over for disse Begreber svinder enhver Maalsangivelse, hvor lang den end er, ind til et Punkt. Vi forstaar ikke, fatter ikke Uendeligheden i Rummet eller i Tiden, men denne vor bristende Evne er intet Bevis mod det Absolute. I samme Øjeblik vi indrømmer, at vi ikke mægter at fatte den, føler vi, at Uendeligheden omgiver os til alle Sider, og at et Verdensrum, begrænset af en Væg eller en hvilken som helst Skranke, i og for sig er en absurd Forestilling. Og lige saa lidt kan vi benægte, at der i et hvilket som helst Moment af Evigheden har kunnet eksistere et System af Verdenskloder, hvis Bevægelser udmaaler Tiden, men ikke skabte den. Skaber vore Ure maaske Tiden? Nej, de maaler den kun. Vore Maal for Tiden og Rummet forsvinder over for det Absolute. Men det Absolute er evigt.«

V.

I det efterfølgende fremsætter Flammarion sin tidligere nævnte Opfattelse af Verdens Skabelse, og naar vi kun tager Afstand fra hans darwinistiske Ide om en Nebulose, kan vi uden Betænkning give vor Tilslutning til det alt sammen, (husk ogsaa den tidligere Udhævelse i Teksten) naturligvis

med den Undtagelse, at vi anerkender den store Guds Haand i det skabte, mens det for ham er en simpel fysisk Proces.

»Vi lever i Uendeligheden uden selv at ane det. *Haanden, som holder denne Pen, er sammensat af evige og uforgængelige Grundstoffer, og de Atomer, der indgaar i disse, eksisterede allerede i den Nebulose, den kosmiske Gastaage, hvoraf ogsaa vor Planet er fremgaaet, og de vil vedblive at eksistere i al Fremtid.* Dine Lunger aander, din Hjerne tænker ved Hjælp af Stofdele og Kræfter, *som var i Virksomhed allerede for Millioner Aar siden, og som aldrig vil ophore at virke.* Og den lille Kugle, vi bebor, er midt i Uendeligheden — ikke i Midtpunktet af en begrænset Verdensbygning — nej, midt i Uendeligheden; og det samme gælder om den fjerneste Fiksstjerne, vore Teleskoper kan opdage.« — —

Længere fremme i Teksten prover han paa, og med glimrende Resultat, at bibringe os en Forstaaelse af Tidens og Rummets Uendelighed. Han siger:

»Rummet er uden Grænse. Lad os paa Tankens Vinger svinge os ud fra Jorden i en hvilken som helst Retning og med en hvilken som helst Hastighed, lad os ile fremad i Maaneder, Aar, Aartusinder, altid, uden Ophor, aldrig vil vi møde en Hindring for vor Flugt, aldrig vil vi nærme os en Grænse. Vi bliver, hvor vi er: paa Tærskelen til det uendelige Rum, der alle Vegne gaber os i Mode.«

»Tiden er uden Grænse. Lad os tænke os, at vi bliver ved at leve gennem alle Tider; lad os føje Aartusinder til Aartusinder, Verdensperioder til Verdensperioder — aldrig vil vi komme til Enden. Vi bliver, hvor vi er: paa Evighedens Tærskel.«

Han mener, at Pascals Definition af det uendelige Rum, at »det er en Kugle, hvis Centrum er alle Vegne, og hvis Omkreds er intet Steds«, er den bedste, der eksisterer, denne Forklaring er fuldkommen, det er ikke muligt at foje et Ord til den.

Han fortsætter:

»Den lille Kreds af Iagttagelser, vi kan udnytte her paa Jorden, sætter os i Stand til at konstatere, at den samme Mængde Stof og den samme Sum af Bevægelse forbliver uforandret gennem alle Stoffets og Bevægelsens vekslende Tilsyneladelser, det er kun Formen, der skifter, Stof og Kraft omdannes, men deres Mængde holder sig uforandret*). De

---

*) Denne Lære kan udtrykkes ved den korte Sætning: »Energisummen er konstant«, og den gør fuldstændig Ende paa den taabelige Lærdom, at Jorden skulde være skabt af intet. For at lette Forstaaelsen vil vi give følgende, let fattelige Forklaring af det

levende Væsener yder os bestandig et Eksempel herpaa. De fodes, vokser ved Optagelse af Substanser fra Omverdenen, og naar de dor, oploses de og tilbagegiver Naturen alle de Grundstoffer, hvoraf deres Legeme bestod. *Intet kan i bogstavelig Forstand tilintetgøres.* Det, som vedbliver at være, — uforanderligt i Mængde, men i Former, der stadig veksler efter de Maader, hvorpaa den sanselige Verden viser sig for os, — er en Magt, *for hvilken intet Maal gives; men vi tvinges til at erkende den som ubegrænset i Rummet og uden Begyndelse eller Ende i Tiden.*«

»Intet kan i bogstavelig Forstand tilintetgores«, skriver Flammarion. Stakkels Folkekirke, igen omstoder Videnskaben en af dine Lærdomme. Vore kære Medmenneskers Mening, at Jorden er skabt af intet, viste sig at være uholdbar, og nu kapper Videnskaben ogsaa Hovedet af den gamle Ide, at Verden skal tilintetgores. — »Mormonismen« og Videnskaben er derimod i den skonneste Harmoni, som sand Religion og Videnskab nodvendigvis maa være det. Flammarion mener ogsaa, at Fornuftvæsener, hojere i Grad end vi, kunde leve paa en Klode og i en Temperatur, hvor vi vilde fortæres.

Darwinisterne mener, at Menneskene har udviklet sig gradvis fra et meget lavt Standpunkt, lidt efter lidt udviklet sig i Fuldkommenhed, men Meneskets Historie lærer os noget andet; de gamle Ægypteres Kultur var meget hoj, i sine Retninger hojere end vor Kultur nu, og vor Tid med alle dens tekniske Hjælpemidler og ved Bistand af alle de storste Dygtigheder fra alle Jordens Folkeslag, vilde ikke være i Stand til at skabe et Værk som den store Pyramide — hvem der saa end har bygget den. Hvad den græske og romerske Kultur angaar, ser vi jo endnu stadig hen til den og lærer af den. Hvad kan nu Grunden være til at der paa en vis Tid og hos et bestemt Folk blomstrer en hoj Kultur, som saa

---

nævnte Forhold: En Sæk Mel staar ved Foden af en Bygning paa 4 Etager, der bliver lagt et Reb om den og en Mand hejser den op til 4. Etage; Manden har lagt en vis Mængde Kraft i at hæve Sækken. Er denne Kraft gaaet tabt? Nej. Sækken har nu hvad man kalder Beliggenhedsenergi, ved at forandre Beliggenhed kan den udføre et vist Stykke Arbejde, ved at glide ned paa sin tidligere Plads kan den f. Eks. over en Trisse hæve en Sæk af samme Vægt til samme Hojde. Naar Kul brænder i en Dampovn fortæres de, men gaar ikke tabt; de omsættes i Varmeenergi, og Varmen til Bevægelsesenergi, og denne udnyttes af Menneskene, men intet gaar nogensinde tabt. De nævnte Eksempler giver naturligvis det hele i grove Træk.

igen efter nogle faa Decennier synker bort og efterlader den ganske Verden i Uvidenhed og Mørke?

Det synes, som om Herren, hver Gang hans Rige har været oprettet paa Jorden, har udgydt sin Aand over alle de omboende Folkeslag, og udgydt den i Forhold til Vigtigheden af hver Uddeling. Under Abraham og Moses blomstrede den store Kultur i Ægypten, og da Kristus blev født, da han levede, og da hans Apostle efter ham fortsatte hans Arbejde, blomstrede en endnu højere Kultur i Grækenland og Rom og skød saa smukke Blomster, at ingen senere Tid endnu har kunnet frembringe Mage til — ligesom Kristi Uddeling var større end Mose, var det Lys og den Kundskab, som Herren skænkede til Jorden, større og skønnere under den første en under den sidste. Ingen senere Tid har kunnet maale sig med den græske Billedhuggerkunst, og naar vi lader vore egne Digtere uænsede, læser vi Homèr; hvem kender ikke, hvor højt den græske Videnskab stod, hvem kender ikke Aristoteles og Arkimedes, og spørg enhver Skoledreng, som har lært Matematik, om han har hørt Navnet Pythagoras, hvem kender ikke Navnet Sokrates og ved, at det knyttes til noget af det bedste, menneskelig Filosofi har frembragt.

Da Guds egen Søn skulde komme til Jorden, da han kom vandrende her og udførte sin Mission, under hans og hans Apostles Arbejde, virkede Herren med ved at udgyde sin Aand over Folkene og lade Sandhedens Lys skinne til dem i Forhold til deres Anstrengelser for at finde det, og de, der annammede Evangeliet, modtog Sandheden i dens Fylde.

Menneskene gjorde sig imidlertid uværdige til at have Sandheden iblandt sig, et tykt Mørke sænkede sig over Jorden, og Dumhed og Grusomhed herskede blandt Folkene Aarhundrede efter Aarhundrede. Men lyse Tider oprandt atter, og Videnskab og alle skønne Kunster tog et Opsving som aldrig tilforn og bredte sig i en Udstrækning, der aldrig var set Mage til før — mod denne sidste Blomstring af Kulturen er de tidligere som Stjernerne i Forhold til Solen, thi Herren udfører igen et Værk blandt Menneskenes Børn, et Værk, hvis Mage aldrig har været set paa Jorden, og Kundskab skal skjule Jorden som Vandet skjuler Havets Bund, derfor giver Gud til Mænd som Flammarion Kundskab om de store Sandheder, som før laa skjult i Mørket og endnu gør det for den store Hob. Han er en af de Mænd, der bryder de gammeldags, snævre Traditioner og tænker paa sin egen Maade, og derfor naar han, hvad de Kujoner og snæversynede ikke gør, som følger blindt i en eller anden stor Mands Fodspor, som har talt eller skrevet for dem.

Det Resultat, Flammarion kommer til i sin Bog, bliver i Korthed: Jorden og vi selv er evige, idet baade vi og vor Klode bestaar af Grundstoffer, der har eksisteret fra Evighed af og vil vedblive at eksistere i al Evighed. Med Hensyn til Menneskets Bestaaen som levende og personligt Væsen mener han, at det kun er Aanden, der efter Legemets Død vil fortsætte sin Tilværelse ned gennem Tiderne. Resultatet kan sammenfattes i de to Linier, hvormed Bogen slutter:

»Thi Verden kan ingen Ende have,
ej heller nogen Begyndelse.«

STJERNERNE.

Store Stjerner staa deroppe,
Stirre gennem Natten ned,
Store Stjerner, store Øjne,
Der om alt paa Jorden ved.

Nede lyser stærke Lygter,
Slukkes dog ved Midienat,
Mørket kommer, Tiden flygter.
Vogt den ene, dyre Skat.

Vogt dit Hjerte, vaer din Tanke,
Stjerner ser paa Jorden ned.
Og vi ved ej, naar vi banke
paa din Port, o Evighed.

J. J.

RETTELSE: I forrige Nr. Side 74 staar Ældste Aug. G. Schou, skal være Aug. S. Schou.

INDHOLD:

Templet i Nauvoo 81
Tale af Ældste O. F. Whitney 86
Camille Flammarion: Verdens Undergang 91
Stjernerne 96
Rettelse 96

Udgivet og forlagt af CARL E. PETERSON, Korsgade 11, Kbhvn. N.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).